

Sammanträdesdatum 2026-06-08

§ 153 Taxa för upplåtelse av offentlig plats

Diarienummer: 26KS255

Expedieras till:

Samhällsbyggnadsnämnden

Beslut

Kommunstyrelsen, enligt ordförandens förslag, föreslår kommunfullmäktige besluta

att anta nya allmänna bestämmelser och avgifter för upplåtelser av offentlig plats enligt bilaga samt att dessa ska gälla från och med 1 juli 2026,

att tidigare beslut av kommunfullmäktige som avser allmänna bestämmelser och avgifter för upplåtelse av offentlig plats upphör att gälla den 30 juni 2026,

att delegera till samhällsbyggnadsnämnden att nämnden får besluta om indexjustering av avgifterna i taxan årligen utifrån KPI. De nya avgifterna enligt bilaga utgör basavgift för indexjusteringen, basåret är 2020 och bastalet är oktober månad före det kalenderår som avgifterna börjar att gälla.

Ärendebeskrivning

Samhällsbyggnadsnämnden har väckt ett ärende till kommunfullmäktige (i enlighet med 5 kap. 22§ kommunallagen).

Av 1 § lagen om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. framgår att om tillstånd enligt 3 kap 1 § ordningslagen har lämnats i fråga om sådan offentlig plats som står under kommunens förvaltning, får kommunen ta ut ersättning för användningen. Rätt att ta ut ersättning föreligger också i fråga om användning, som avser salutorg eller liknande plats som kommunen har upplåtit till allmän försäljningsplats. Grunder för beräkning av avgiften beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige beslutade den 19 juni 2023, § 84, att anta taxa för upplåtelse av offentlig plats inom Gävle kommun. Sektor Livsmiljö har därmed funnit det lämpligt att genomföra en översyn av de allmänna

Sammanträdesdatum 2026-06-08

bestämmelserna och avgifterna i taxan för upplåtelse av offentlig plats. Ett syfte med översynen har varit att skapa en tydlig struktur som förenklar tillämpningen. En annan avsikt med översynen har varit att införa nyanserade avgifter för torghandeln i taxan. Sektor Livsmiljö har även sett över huruvida avgifterna är skäliga bland annat genom en jämförelse med referenskommunerna Örebro, Uppsala, Västerås, Norrköping, Linköping och Eskilstuna som är jämförbara med Gävle kommun.

En av de främsta ändringarna i den nya taxan är att uteserveringar föreslås möjliggöras året om. Nya kategorier införs för uthyrningsverksamhet avseende utrustning för friluftsliv och aktiviteter, digitala skyltar och försäljning av ekologiskt odlade varor. En ny kategori för övriga upplåtelser införs, med syfte att användas i de fall ett ändamål inte går att härleda till annan kategori. Avgift för kvälls- och nattpass på salutorg införs och även så kallad Stockholmsställning införs vilket möjliggör differentierad avgift inom byggändamål.

Av 1 § lagen om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. framgår att om tillstånd enligt 3 kap 1 § ordningslagen har lämnats i fråga om sådan offentlig plats som står under kommunens förvaltning, får kommunen ta ut ersättning för användningen. Rätt att ta ut ersättning föreligger också i fråga om användning, som avser salutorg eller liknande plats som kommunen har upplåtit till allmän försäljningsplats. Grunder för beräkning av avgiften beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige beslutade den 19 juni 2023, § 84, att anta taxa för upplåtelse av offentlig plats inom Gävle kommun. Sektor Livsmiljö har därmed funnit det lämpligt att genomföra en översyn av de allmänna bestämmelserna och avgifterna i taxan för upplåtelse av offentlig plats. Ett syfte med översynen har varit att skapa en tydlig struktur som förenklar tillämpningen. En annan avsikt med översynen har varit att införa nyanserade avgifter för torghandeln i taxan. Sektor Livsmiljö har även sett över huruvida avgifterna är skäliga bland annat genom en jämförelse med referenskommunerna Örebro, Uppsala, Västerås, Norrköping, Linköping och Eskilstuna som är jämförbara med Gävle kommun.

Sammanträdesdatum 2026-06-08

En av de främsta ändringarna i den nya taxan är att uteserveringar föreslås möjliggöras året om. Nya kategorier införs för uthyrningsverksamhet avseende utrustning för friluftsliv och aktiviteter, digitala skyltar och försäljning av ekologiskt odlade varor. En ny kategori för övriga upplåtelser införs, med syfte att användas i de fall ett ändamål inte går att härleda till annan kategori. Avgift för kvälls- och nattpass på salutorg införs och även så kallad Stockholmsställning införs vilket möjliggör differentierad avgift inom byggändamål.

Av 1 § lagen om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. framgår att om tillstånd enligt 3 kap 1 § ordningslagen har lämnats i fråga om sådan offentlig plats som står under kommunens förvaltning, får kommunen ta ut ersättning för användningen. Rätt att ta ut ersättning föreligger också i fråga om användning, som avser salutorg eller liknande plats som kommunen har upplåtit till allmän försäljningsplats. Grunder för beräkning av avgiften beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige beslutade den 19 juni 2023, § 84, att anta taxa för upplåtelse av offentlig plats inom Gävle kommun. Sektor Livsmiljö har därmed funnit det lämpligt att genomföra en översyn av de allmänna bestämmelserna och avgifterna i taxan för upplåtelse av offentlig plats. Ett syfte med översynen har varit att skapa en tydlig struktur som förenklar tillämpningen. En annan avsikt med översynen har varit att införa nyanserade avgifter för torghandeln i taxan. Sektor Livsmiljö har även sett över huruvida avgifterna är skäligen bland annat genom en jämförelse med referenskommunerna Örebro, Uppsala, Västerås, Norrköping, Linköping och Eskilstuna som är jämförbara med Gävle kommun.

En av de främsta ändringarna i den nya taxan är att uteserveringar föreslås möjliggöras året om. Nya kategorier införs för uthyrningsverksamhet avseende utrustning för friluftsliv och aktiviteter, digitala skyltar och försäljning av ekologiskt odlade varor. En ny kategori för övriga upplåtelser införs, med syfte att användas i de fall ett ändamål inte går att härleda till annan kategori. Avgift för kvälls- och nattpass på salutorg införs och även så kallad Stockholmsställning införs vilket möjliggör differentierad avgift inom byggändamål.

Sammanträdesdatum 2026-06-08

En annan ändring är att flera kategorier tas bort eller sammanförs. Tidigare fanns till exempel många olika försäljningskategorier, flera av dessa samlas i syfte att förenkla avgiftsdebitering och ge bättre förutsebarhet för tillståndshavarna. Torghandelsplatser förenklas till att avse antal dagar som platsen används för att ge flexibilitet i hur tillståndet formuleras. Det så kallade Bondtorget, inom Stortorget där viss försäljning varit avgiftsfri, tas bort. Syftet är att förtydliga att det är ändamålet med upplåtelsen som avgör om den är avgiftsfri eller inte, inte den specifikt upplåtna ytan.

Ytterligare en ändring är att lägre avgifter införs. Det gäller främst i fråga om uteserveringar, evenemang samt reklamskyltar. Så kallad stadsodling föreslås bli avgiftsfri.

Kommunens egen avgift för handläggning av tillstånd till upplåtelse av offentlig plats tas bort. Enligt 2 kap 5 § kommunallagen får en kommun för tjänster och nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla endast ta ut avgifter om det följer av lag eller annan författning. Av lagen om rätt för kommun att ta ut avgift för vissa upplåtelser av offentlig plats, m.m. framgår att kommunen får ta ut ersättning för tillståndshavarens användande av den offentliga platsen, inte kommunens handläggning av ärenden enligt 3 kap 1 § ordningslagen.

Även zonindelningen i taxan för upplåtelse av offentlig plats har reviderats. Dels har zon A utvidgats till att utöver Stortorget även avse Rådhusorget, Söderbacken och Södra Kungsgatan fram till Södermalmstorg, dels närliggande områden till Stortorget och Rådhusorget och del av Drottninggatan. Även zon B har utvidgats till att avse Boulognerskogen, delar av Brynäs, inklusive Ahlgrens torg. Evenemang föreslås få differentierad avgift utifrån zonerna. Tidigare har endast syftet med upplåtelsen kunnat avgöra avgiften.

Samhällsbyggnadsnämnden föreslås få delegation från kommunfullmäktige att besluta om årlig indexjustering av taxan. Avgifterna (basavgifterna) ska baseras på konsumentprisindextalet (totalindex med 2020 som basår) för oktober månad (bastalet) före det kalenderår som avgifterna börjar att gälla. För varje följande kalenderår får samhällsbyggnadsnämnden besluta att avgifterna ska justeras den 1 januari så att de följer indexändringar till

Sammanträdesdatum 2026-06-08

oktober månad närmast före det aktuella kalenderårets början. Jämförelse ska alltid ske med närmast föregående oktober månad. Utgående avgift ska aldrig vara lägre än avgiften föregående år. För den taxa som kommunfullmäktige beslutar att gälla från och med 1 juli 2026 är bastalet oktober 2025 (totalindex med 2020 som basår) och gäller till dess att samhällsbyggnadsnämnden beslutar att indexjustera enligt kommunfullmäktiges delegation.

Yrkanden

Ordföranden yrkar

1. att anta nya allmänna bestämmelser och avgifter för upplåtelser av offentlig plats enligt bilaga samt att dessa ska gälla från och med 1 juli 2026,
2. att tidigare beslut av kommunfullmäktige som avser allmänna bestämmelser och avgifter för upplåtelse av offentlig plats upphör att gälla den 30 juni 2026,
3. att delegera till samhällsbyggnadsnämnden att nämnden får besluta om indexjustering av avgifterna i taxan årligen utifrån KPI. De nya avgifterna enligt bilaga utgör basavgift för indexjusteringen, basåret är 2020 och bastalet är oktober månad före det kalenderår som avgifterna börjar att gälla.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns bara ett förslag till beslut och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt ordförandens förslag.

Sammanträdesdatum 2026-06-08

Handlingar i ärendet

- Tjänsteskrivelse - Taxa för upplåtelse av offentlig plats, dnr 26KS255-9
- Beslutsprotokoll 2026-05-27 § 141 Samhällsbyggnadsnämnden - Taxa för upplåtelse av offentlig plats, dnr 26KS255-1
- Förslag - Taxa för upplåtelse av offentlig plats i Gävle kommun, dnr 26KS255-3
- Näringslivskonsekvensanalys 2026-04-17 - Taxa för upplåtelse av offentlig plats, dnr 26KS255-4
- Promemoria 2026-04-17 - Grunder för uttagande av avgifter för upplåtelse av offentlig plats i Gävle kommun från och med den 1 januari 2027, dnr 26KS255-5